

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-1

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Zelená Hora (okr. Vyškov). Starobronzový kamenný segment. Zelená Hora (Vyškov District). Early Bronze Age stone segment.
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

KOVÁLOVICE-OSÍČANY (K. Ú. KOVÁLOVICE U TIŠTINA, OKR. PROSTĚJOV) „Záhoří“. Střední/mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 19. 9. až 30. 11. 2015 byl prováděn průběžný archeologický dohled při stavbě „Revitalizace SZ v k. ú. Koválovice u Tištiny a k. ú. Osíčany – I. etapa“. Při východním okraji polní trati „Záhoří“, v blízkosti koválovického hřbitova, byl v rýze pro uložení drenáže zachycen sídlištní objekt datovaný k přelomu střední a mladší doby bronzové (ZM ČR 1:10 000, list 24-42-13, 252:239 mm od Z:J s. č.).

Pavel Fojtík

Resumé

Koválovice-Osíčany (Kat. Koválovice u Tištiny, Bez. Prostějov), „Záhoří“. Mittlere/Jüngere Bronzezeit. Sie-dlung. Rettungsgrabung.

LITOVEL (OKR. OLMOUC)

„Staré město“, ulice Žerotínova, parc. č. 1577/30.
Kultura lužických popelnicových polí. Pohřebiště.
Záchranný výzkum.

Lokalizace: plocha mezi body (ovál v místě bodu D obr. 1): 1) X = 1107708,25, Y = 558373,22; 2) X = 1107697, Y = 558345,5; 3) X = 1107693,20, Y = 558306; 4) X = 1107708,25, Y = 558340,60 (S-JTSK).

Během pokračující výstavby kanalizace v městě Litovel na ulici Žerotínově byly v linii výkopu během archeologického dohledu, mimo středověkých a novověkých komunikačních vrstev a dokladů středověkého a novověkého osídlení (více o tom viz příslušný oddíl), zjištěny žárové hroby KLPP. Jde o pozůstatky nekropole známé v tomto prostoru již od roku 1947 (Sedlák 1947) a ověřené nedávnými nálezy torz celkem čtyř žárových hrobů v roce 2004. K těm tehdy došlo jen několik desítek metrů daleko od níže popisovaných nálezů, v ulici Novosady (Šlězár 2006a, 2006b, 2007a, 2007b).

K nálezům prvních jednotlivých zlomků keramiky KLPP v roce 2011 došlo v linii výkopu hlavního kanalizačního řádu před č. p. 55 (X = 1107702,34, Y = 5583447,9 /S-JTSK/). V těchto místech přímo na geologické podloží tvořené říčním štěrkopískem nasedala v hloubce 1,10 m světlá hnědá písčité jílovitá hlína s obsahem asi 20 – 40 % středních říčních oblázků. Tato uloženina byla mocná 0,45 m a pod bází nadložních recentních vrstev obsahovala ojedinělé drobné uhlíky. Jiné stopy lidské činnosti včetně

i případných výkopů v této uloženině nebyly makroskopicky patrné. Pozůstatky jednoho z hrobů (šlo o hrob č. 1) byly nalezeny o několik metrů dále směrem k jihozápadu, a to po odstranění mobilních ocelových pažicích boxů. Tyto byly do výkopu vkládány z bezpečnostních důvodů a značně tak technicky ztěžovaly podmínky dohledu. Je však nutno zdůraznit, že toto opatření bylo z hlediska bezpečnosti práce nezbytnou nutností, neboť výkop pro kanál vedl souběžně s funkčním vodovodem, a ten se navzdory tomuto opatření sesouval i s částí celé vozovky.

Celkem byly během tohoto archeologického dohledu zjištěny pozůstatky šesti hrobů v různém stavu zachovalosti. Z hrobu č. 1 se bohužel dochoval jen fragment okraje větší nádoby. Nacházel se v hloubce 0,90 m pod stávajícím povrchem. Nádobu svým dnem původně zasahovala až do štěrkopískového geologického podloží. Báze výše popsané světlé hnědé jílovitopísčité uloženiny mírně kolísala. Po několika dalších metrech nasedala na říční štěrkopísek již jen v hloubce 1,0 m (maximálně 1,05 m) pod stávajícím povrchem. Právě na této bázi byly nalezeny pozůstatky hrobu č. 2, z něhož se zachovalo malé osudí (obr. 7: 2) s dochovaným jedním ouškem, jež obsahovalo zbytky kremace lidského plodu ve stáří 7 – 7,5 měsíce, přičemž teplota při kremaci dosahovala od 650 °C do 700 °C (Pankowská 2011). Skutečnost, že se jednalo o kremaci předčasně narozeného lidského plodu, hodnotí autorka antropologické zprávy jako ne příliš obvyklou. Hrob č. 3 se nacházel 3,60 m jihozápadním směrem od hrobu č. 2. Z jeho výbavy se dochovaly celkem tři malé rekonstruovatelné nádoby. Jednalo se o malou amforku (obr. 7: 7) a dva hlubší miskovité koflíky (obr. 7: 8, 7: 11). Stopy kremace nebyly zjištěny žádné. Rovněž se nepodařilo makroskopicky rozpoznat jakékoliv původní výkopy pro tyto hroby na stěně profilu výkopu pro kanalizaci. Další žárový hrob KLPP (hrob č. 4) byl zjištěn za obdobných nálezových okolností asi 12 m jihozápadním směrem, přímo v křižovatce s ulicí Novosady. Tentokrát však šlo o pozůstatky dvou mísovitých hrnců (obr. 7: 1, 7: 3), v jednom případě zdobeném jednotlivými vhloubenými oválnými vpichy. Již někdy v minulosti byly obě tyto nádoby rozbity a jejich větší i menší fragmenty mezi sebou smíchány, přičemž mezi těmito střepy se nacházely rozsypané, a to v několika menších kumulacích, zbytky kremace. Zda se jednalo v tomto případě o úmyslné jednání během pohřebního rituálu, případně šlo-li o důsledek nějakého druhotného zásahu, nebylo možno z nálezové situace nijak odvodit. Antropologickým výzkumem bylo zjištěno, že lidské pozůstatky patřily nejspíše jedné nedospělé osobě, přičemž teplota během kremace dosahovala kolem 550 °C. Je však třeba zmínit fakt, že roku 2004 v ulici Novosady bylo zjištěno, že žárové hroby KLPP byly narušovány orbou již minimálně od období středověku a dále pak v nedávné době zejména inženýrskými sítěmi.

Nejvíce nádob se dochovalo v hrobě č. 5, který byl zjištěn v kanálové přípojce před č. p. 126, (X = 1107700,58, Y